

GELD VOOR DE PERS

Dit colloquium over de overheidssteun aan de Pers werd ingericht te Brussel op 16 september 1978 door het Centrum voor Communicatiewetenschappen van de Katholieke Universiteit te Leuven, de perssector van de Landelijke Bedienden Centrale van het Algemeen Christelijk Vakverbond en de Christelijke Centrale der Grafische en Papierbedrijven, eveneens aangesloten bij het Algemeen Christelijk Vakverbond.

Het probleem van de overheidssteun aan de pers is in België actueel in die zin dat, hoewel reeds in 1973 door de overheid beslist werd steun te verlenen aan de dagbladpers, er intussen van verschillende zijden nieuwe voorstellen werden geformuleerd om deze steunverlening te reorganiseren. De belangrijkste initiatieven in dit opzicht waren waarschijnlijk het «Wetsvoorstel tot instelling van een Fonds tot behoud van de verscheidenheid in de opiniedagbladpers» (ingediend door de heer Van Elewyck (BSP) en mede-ondertekend door enkele CVP-, PSB- en PSC-volksvertegenwoordigers) (1); «Overheidshulp aan de Pers. Memorandum aan de regering overhandigd door de Beroepsunie van de Belgische Pers» (2); «Voorstel van een decreet ter bevordering van de verscheidenheid in de dag- en weekbladpers van algemene informatie» (3).

Een uitstekend gedocumenteerd overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van de overheidssteun aan de dagbladpers door Dr. Wim Van der Biesen van het Centrum voor Communi-

catiewetenschappen vormde de achtergrond waartegen enkele standpunten (W. Cabus van Het Volk; J. Bresseleers, secretaris van de Beroepsunie van de Belgische Pers) en voorstellen (D. Coens, CVP-volksvertegenwoordiger en mede-ondertekenaar van het wetsvoorstel-Van Elewyck; L. Boone, hoogleraar Centrum voor Communicatiewetenschappen) naar voor werden gebracht.

Uit deze stellingnames en de discussie daarrond bleek duidelijk dat het probleem door verschillende bekommernissen beïnvloed wordt: enerzijds de handhaving van de werkgelegenheid in de grafische sector, anderzijds de vrijwaring van pluralisme in het aanbod van algemene informatie, waarbij het bestendigen van het pluralisme van de huidige feitelijke situatie in Vlaanderen niet zonder meer als synoniem voor realisatie van de persvrijheid kan worden beschouwd.

Een verdere studie over dit laatste als theoretische basis voor een verantwoord standpunt inzake overheidssteun aan de pers lijkt onontbeerlijk.

(1) Verschenen in: *Parlementaire Bescheiden, Kamer van Volksvertegenwoordigers*, Buitengewone Zitting 1977, 9 juni 1977.

(2) Verschenen in: *Unie, Bulletin van de Beroepsunie van de Belgische Pers*, nr. 18, Brussel, mei 1977, p. 2.

(3) Prof. Dr. Luk BOONE, *Krantenpluralisme en informatiebeleid*, Leuven, 1978, p. 207-212.

STUDIECONFERENTIE «LOKALE OMROEP»

De Bond van Vormings- en Ontwikkelingsorganisaties (B.V.V.O.), overkoepelend orgaan van 51 nationale en regionale organisaties voor volksontwikkeling met volwassenen, richtte op 20-21 oktober 1978 een conferentie in om — aldus voorzitter Bruno Ongena — «de voorwaarden (te) schetsen waarbinnen deze «kleine TV» tot ontwikkeling kan komen. Dit pakket van verwachtingen en voorstellen wil de BVVO voorleggen aan de publieke opinie en aan de overheid».

Guido Fauconnier, hoogleraar aan het Centrum voor Communicatiewetenschappen van de Katholieke Universiteit te Leuven, situeerde de lokale televisie met enkele aanverwanten als gemeenschapstelevisie, public access e.d. in de problematiek van de kabeltelevisie en haar «generaties». De reeds vrij algemene verspreiding van de kabeldistributie in Vlaanderen biedt in principe onbegrensde (technische) mogelijkheden voor lokale televisie, maar vormt zeker geen garantie voor een succesvolle ontwikkeling van lokale omroep.

Dit werd concreet toegelicht door Ton Koole, onderzoeker aan de Universiteit van Groningen, en Pierre Gordine, adj. dir. gen. van de Médiathèque de Belgique, die respectievelijk handelden over de experimenten in Nederland en in Wallonië. In Nederland werden eind 1973 6 gemeenten, die een «cultureel representatieve instelling» willen oprichten voor het experiment inzake lo-

kale omroep goedgekeurd en gesubsidieerd voor 2 jaar. De organisaties die de nadruk meenden te moeten leggen op het informeren van de plaatselijke bevolking over het lokale gebeuren, waardoor automatisch meer inzicht, betrokkenheid en activering zou ontstaan, hebben — volgens Koole — dit doel niet bereikt, omdat zulks gebeurde op een wijze die te zeer een afspiegeling vormde van de «grote» omroep. Refererend naar Enzensberger meent Koole dat alleen experimenten met emancipatorische inslag, d.w.z. waarbij de rolwisseling van zender en ontvanger centraal staat, bijdragen tot activering en betrokkenheid van een aanzienlijk deel der bevolking. Het door hem van nabij gevolgde en geanalyseerde experiment te Deventer kan daarvoor ten dele als geslaagde bevestiging dienen.

Voor conclusies op basis van de 12 in Wallonië en Brussel door de overheid in 1975 aanvaarde experimenten is het nog te vroeg volgens Gordine, maar met het oog op de toekomst meende hij toch reeds een onderscheid te moeten maken tussen lokale TV en gemeenschaps-TV. De «kleine TV» is niet in staat om een plaatselijk samenwonende groep tot een gemeenschap om te vormen, maar kan wel een nuttig hulpmiddel zijn voor een reeds bestaande lokale gemeenschap.

In een viertal werkgroepen, gevormd rond specifieke thema's, werden heel wat interessante elementen naar voor gebracht, mede op basis waarvan o.m. volgende conclusies totstandkwamen :

- in een Nota Mediabeleid van de overheid mag de kleinschalige communicatie niet worden vergeten ;
- er dient een overleggroep opgericht om te onderzoeken in welke mate in Vlaanderen experimenten met lokale televisie langs de kabel mogelijk én gewenst zijn, waarbij ook andere mogelijkheden (b.v. de «kleine televisie») niet uit het oog mogen worden verloren ;
- er moeten opleidingsmogelijkheden komen waar agogisch geschoolde mensen deskundig met TV kunnen leren werken ;
- gezien de niet-compatibiliteit van de beschikbare hardware zou er een centrum voor centrale audiovisuele dienstverlening moeten worden opgericht.

DE TOEKOMST VAN DE KABELTELEVISIE

Op 25 oktober 1978 werd hierover een colloquium georganiseerd door S.V. Integan (Intercommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen) bij gelegenheid van het in gebruik nemen van haar nieuw gebouwencomplex, waarin de snelle ontwikkeling van deze maatschappij sinds 1971 concreet zichtbaar wordt. Volksvertegenwoordiger J. Van Elewyck, voorzitter van Integan, op één na de grootste kabelmaatschappij met 139.000 abonnés, d.i. ongeveer 77 % van de gezinnen met TV in dat gewest, stelde dat vooral dank zij de grotere programmakeuze via de kabel de algemene verspreiding van de kleurentelevisie 10 jaar vervroegd werd.

Ir. M. Gewillig, Directeur-Generaal a.i. van de Technische Diensten BRT, besprak de recente evolutie van de productie en de aanvoer van omroepprogramma's geconcretiseerd in volgende items : zal de elektronica de 16 mm en de 35 mm film vervangen respectievelijk voor de televisie-actualiteit en de televisie-productie buiten de studio's ? Hoewel CBS resoluut voor de elektronica gekozen heeft, meent Ir. Gewillig dat in Europa beide systemen voorlopig nog geruime tijd naast elkaar zullen blijven bestaan.

De teletextprocédés zullen wellicht vlugger in Europa dan in de USA algemene toepassing vinden, ook al moeten nog een aantal moeilijkheden worden opgelost en zal Europa en m.n. Vlaanderen waarschijnlijk weer geconfronteerd worden met een dubbel normen-systeem ; nl. het Engelse en het Franse.

De omroepsatellieten voor rechtstreekse ontvangst, nu reeds bedrijfsklaar voor Canada en Japan, zijn voor de relatief kleine, dichtbevolkte Europese landen thans nog een oneconomisch zendsysteem, zodat dit hier niet voor de naaste toekomst zal zijn.

G. Waelbers, Ingenieur-Directeur van Integan, schetste vnl. het hardware aspect van de ontwikkelingsmogelijk-

heden van de kabeltelevisie. Op korte en half lange termijn zag hij dit vooral in kwaliteitsverbetering, bedrijfszekerheid en maximaal gebruik van de netten door toevoeging van twee Britse TV-programma's en lokale programmatie, m.n. uitbreiding van de nationale teletext-programma's met lokale, zoals theater- en bioscoopprogramma's, adressen van dokters en apothekers van wacht e.d. Ook het abonentenniveau kan aanzienlijk worden opgevoerd gezien de stijging van het aantal tweede TV-toestellen per gezin, dat nu reeds de 13 % zou bereikt hebben in België. Het tweerichtingsverkeer zal voorlopig nog wel tot enkele experimenten beperkt blijven.

In de namiddag schetste advocaat Mr. Jan Dyck de nog altijd onduidelijke juridische situatie van de kabelmaatschappijen m.n. op het gebied van de auteursrechten en de publiciteit. Een echte oplossing achtte hij slechts mogelijk in het kader van een alle sectoren van communicatie omvattende wetgeving, geïnspireerd door een duidelijk mediabeleid.

M. De Sutter, voorzitter van de Beroepsvereniging Radio- en Televisiedistributeurs, vroeg een spoedige en ruime herziening van het K.B. van 24-12-1966 die de ontwikkeling tot meer actieve kabel-TV mogelijk moet maken — door o.m. lokale of regionale programma's, desgewenst qua inhoud en realisatie verzorgd door de BRT, bijkomende (heruitzending van) educatieve of andere programma's, teletext, pay-TV, video-distributie van officieel voor algemene distributie goedgekeurde films, experimenteermogelijkheden met twee-richtingssystemen.

Minister De Backer bleef in haar slottoespraak nog terughoudend inzake lokale televisie en achtte verder studiewerk inzake mediabeleid noodzakelijk vóór deze en andere belangrijke beslissingen over de toekomstige culturele en sociale ontwikkeling van het Vlaamse volk kunnen genomen worden.